

raamleerplan

kaderopleiding
Theaterregisseur
voor de
Amateurkunst

Raamleerplan kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst 2023

Kaderopleidingen cultuur/amateurkunst

Met kaderopleidingen cultuur en amateurkunst kunnen mensen zich in een non-formele setting laten scholen in het culturele domein of specifieke kunst-disciplines. In de (buitenschoolse) cultuureducatie, de actieve cultuurparticipatie en de amateurkunst kunnen cursisten vervolgens hun betrokkenheid, talenten en nut bewijzen. Het betreft hier géén opleidingen of onderwijs binnen een wettelijk kader: deze opleidingen zijn niet door het Ministerie van OCW erkend als kunstvakopleidingen.

Kaderopleidingen die een kwaliteitsborging hanteren (via raamleerplannen en gecertificeerde diploma's) verstevigen daarmee hun positie en krijgen bijvoorbeeld gemakkelijker toegang tot financiële middelen. Dit document, het 'Raamleerplan kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst', kan helpen bij de inhoudelijke en organisatorische inrichting van deze kaderopleiding en biedt standaarden voor kwaliteit.

Een kaderopleiding in de amateurkunst kan worden georganiseerd door een provinciale, regionale of stedelijke culturele organisatie, een centrum voor de kunsten, een koepel- of beroepsorganisatie of een collectief van zzp'ers. LKCA stimuleert het gebruik van de inhoudelijke en organisatorische richtlijnen van een raamleerplan als basis voor de opleiding. Tevens moedigt LKCA de opleiding aan zich aan te sluiten bij een landelijke intervisiegroep.

Dit herziene raamleerplan kwam tot stand met medewerking van:

- Nina Klinkhamer - namens Huis van Puck, Arnhem
- Ben Smit - namens Vrijdag, Groningen
- Luuk Eisema - namens Keunstwurk, Leeuwarden
- Projectcoördinator: Jan van den Eijnden - namens LKCA

LKCA, maart 2023

Inhoud

8 1. Inleiding

- 8 1.1 Raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst
- 8 1.2 Het raamleerplan als macrodocument
- 9 1.3 De positie van de regisseur in het amateurtheaterlandschap
- 9 1.4 Inhoud van de opleiding

14 2. Competenties

- 14 2.1 Competent zijn
- 14 2.2 Competenties verwerven
- 14 2.3 Competenties in relatie tot toetsing en eindbeoordeling
- 15 2.4 Overzicht van de competenties
 - 15 2.4.1 Ambachtelijk vermogen
 - 15 2.4.2 Creërend vermogen
 - 16 2.4.3 Organiserend vermogen
 - 16 2.4.4 Communicatief vermogen
 - 17 2.4.5 Didactisch vermogen
 - 18 2.4.6 Omgevingsgerichtheid
 - 18 2.4.7 Vermogen tot onderzoek en ontwikkeling

22 3. Inhoud van de kaderopleiding

- 22 3.1 Indeling
- 22 3.2 Algemene aanbevelingen
- 22 3.3 Eerste fase: het fundament
- 24 3.4 Tweede fase: zelfstandigheid
- 25 3.5 Derde fase: de eindvoorstelling

28 4. Organisatorische uitwerking

- 28 4.1 Docententeam
- 28 4.2 Toelating
- 29 4.3 Evaluatie van het portfolio
- 29 4.4 Tussentijdse toetsing
- 29 4.5 Evaluatie van de etudes
- 30 4.6 Voorwaarden voor de eindvoorstelling
- 30 4.7 Groenlichtprocedure
- 30 4.8 Eindbeoordeling
- 32 4.9 Duur van de opleiding en studiebelasting
- 32 4.10 Aantal deelnemers
- 32 4.11 Publiciteit

36 5. De rol van LKCA

- 36 5.1 LKCA
- 37 5.2 Uitwerking en achtergronden

42 Bijlagen

- 42 Bijlage 1 Richtlijnen voor het portfolio (facultatief)
- 43 Bijlage 2 Het regieplan
- 50 Bijlage 3 Vormgevingsconcept
- 51 Bijlage 4 Handvatten voor analyse van een theatertekst
- 53 Bijlage 5 Literatuurlijst
 - 53 Over regie
 - 53 Over theatermaken en acteren
 - 54 Over improvisatie
 - 54 Over dramaturgie
 - 55 Over geschiedenis
 - 55 Oefenmateriaal
 - 56 Online en andere media
 - 56 Over vormgeving
 - 57 Kunst actueel
- 58 Bijlage 6 Format evaluatieformulier competenties
- 59 Bijlage 7 Klachtenregeling Eindbeoordeling (en toetsen)
 - 59 Klachten
 - 59 Indienen van klachten
 - 60 Klachtenafhandeling
- 61 Bijlage 8 Basis voor opleidingswerkplan en cursus- of lessenplan
 - 61 Opleidingswerkplan
 - 62 Cursus- of lessenplan
- 63 Bijlage 9 Opzet jaarlijkse intervisiebijeenkomst

The background consists of a grid of squares in blue, yellow, and green. Overlaid on this are several large, overlapping triangles in the same color palette, creating a dynamic, abstract pattern. A large white number '1' is positioned in the upper left quadrant, partially overlapping a green triangle and a blue triangle.

1

Inleiding

Inleiding

1.1 Raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst

Dit document is bedoeld voor mensen die de kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst ontwikkelen, doceren en/of organiseren. Het bevat waardevolle informatie voor de docenten, coördinatoren of organisatoren die bij deze opleiding betrokken zijn.

Het Raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst bevat kaders voor de inhoudelijke inrichting van de opleiding. Deze kaders maken het mogelijk de opleiding beter af te stemmen op enerzijds de deelnemers, en anderzijds op ontwikkelingen op het gebied van theaterregie en participatie. Organisatoren van de kaderopleiding kunnen met dit raamleerplan nieuwe opleidings- en lesplannen ontwikkelen. Wij willen hiermee tevens bijdragen aan de kwaliteit van de theaterregie-opleiding en het speelplezier van de beoefenaren vergroten.

1.2 Het raamleerplan als macrodocument

De kaders waarbinnen een opleiding inhoudelijk en organisatorisch ingericht kan worden staan beschreven in een raamleerplan. Dit is een plan waarin de aspecten en voorwaarden worden beschreven die nodig zijn om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen. Daarnaast helpt zo'n plan ervoor te zorgen dat de opleiding aan het doel en de behoefte van de doelgroep beantwoordt. Een raamleerplan is bovendien een model op basis waarvan een opleidingswerkplan en een cursus- of lessenplan kan worden aangeboden.

1.3 De positie van de regisseur in het amateurtheaterlandschap

“Als de wereld begrijpelijk was, zou er geen kunst bestaan.”

Albert Camus

De laatste decennia heeft het theater, en dus ook het amateurtheater, een sterke dynamische ontwikkeling doorgemaakt. Er zijn nieuwe vormen ontstaan, zowel in het professionele theater als binnen het amateurtheaterveld. Er worden voorstellingen gemaakt voor zeer verschillende doelgroepen. Daarbij is theater maken een complex proces waarbij de regisseur fungeert als spin in het web. Theater maken is een vak.

Een kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst is bedoeld om regisseurs op te leiden die in staat zijn zelfstandig een theatervoorstelling te realiseren, waarbij voldoende recht wordt gedaan aan alle aspecten van het regisseren. Een deelnemer moet aan het eind van de opleiding kunnen voldoen aan de competenties die zijn opgesteld in dit raamleerplan. Hij of zij moet een eindvoorstelling kunnen maken die voldoet aan de toetscriteria die voortvloeien uit die competenties.

Een raamleerplan is richtinggevend en geeft tegelijkertijd ruimte voor keuzes in de uitvoering. Iedere opleiding kan naar eigen inzicht een werkplan invullen en afstemmen op de deelnemers, zodat de juiste lesprogramma's ontstaan. Voorwaarde is dat de kaderopleidingen worden uitgevoerd door gediplomeerde vakdocenten, zodat de kwaliteit van de inhoudelijke uitvoering gewaarborgd is.

De laatste jaren zien we steeds meer deelnemers instromen vanuit andere werkgebieden, zoals onderwijs, welzijn en zorg. Zij melden zich aan omdat ze in hun werkgebied voorstellingen willen maken van een kwalitatief hoog niveau en daarvoor bijscholing zoeken. In de opleiding worden ze geschoold in het behalen van de nodige competenties. Ze worden daarnaast uitgedaagd zelf voor een vertaling naar hun eigen doelgroep te zorgen. Docenten hebben hierin een helpende en coachende rol.

1.4 Inhoud van de opleiding

In de lessen van de opleiding wordt gezocht naar een evenwicht tussen praktijkgericht werken en conceptueel denken. De deelnemers krijgen de mogelijkheid om zowel door middel van studie als door praktijkoefening de competenties te verwerven die nodig zijn om te regisseren in het amateurtheater. Een belangrijk onderdeel van regisseren is het ontwikkelen van een eigen visie: inzicht krijgen in wat je wilt vertellen, eigen fascinaties ontdekken en onderzoeken wat je mogelijkheden zijn om die fascinaties te verbeelden.

Een visie geeft richting. Vanuit een visie kun je als regisseur keuzes maken over hoe je met verschillende bouwstenen gaat werken. De regisseur in het amateurveld maakt niet alleen theater, maar is ook didactisch getraind om de spelers vanuit een visie op de individuele mogelijkheden en beperkingen te kunnen begeleiden.

Voor de vorming van een visie is werken aan een algemeen theatrale en kunstzinnige ontwikkeling onontbeerlijk. Dat betekent: voorstellingen gaan zien, deze gezamenlijk analyseren en bespreken, recensies schrijven. En, in breder perspectief, zich verdiepen in andere kunstvormen en uitingen.

Tijdens de opleiding is naast de ontwikkeling van vakbekwaamheid ook het ontdekken van de eigenheid, de individuele kwaliteit en eigen fascinaties belangrijk. Elke regisseur heeft een eigen achtergrond en eigen interesses. Tijdens de opleiding onderzoeken de deelnemers hun persoonlijke drijfveren om zich door middel van het maken van theater te kunnen uiten.

De regisseur wordt uitgedaagd om zelf te spelen, op spel te reflecteren en anderen aan het spelen te brengen, met als doel om spelinzicht op te doen. Daarnaast is kennis van dramaturgie van essentieel belang voor de analyse en opbouw van de eigen voorstelling. Eventueel in samenwerking met scenografen, technici of andere makers bouwt de regisseur naar het eindresultaat: een voorstelling voor publiek. Inhoud en vorm van de voorstelling hangen af van de gekozen ingrediënten, zoals herkomst van de inhoud (tekst, improvisatie, muziek, beweging), doelgroep (volwassenen, jongeren, kinderen, familie) en soort voorstelling (bijvoorbeeld zaal, montage, locatie, multidisciplinair).

Het Raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst biedt in principe ruimte aan al deze vormen van theater. De opleidingen kunnen zelf ingaan op de vraag van deelnemers om met een bepaalde vorm aan de slag te gaan. Elke vorm zal van de cursist specifieke aandacht en studie vragen om zich dit eigen te maken. Een opleiding kan besluiten hiervoor extra lessen in te richten om een bepaalde specialisatie mogelijk te maken.

Het raamleerplan zal regelmatig worden besproken en geëvalueerd tijdens bijeenkomsten van de intervisiegroep (zie pagina 63), die bestaat uit alle aangesloten opleidingen die met het raamleerplan werken.

Competenties

2

Competenties

2.1 Competent zijn

Competent zijn binnen een kunstpraktijk betekent dat je vaardigheden en kennis effectief en efficiënt kunt toepassen in relatie tot te realiseren ambities. In competenties wordt uitgedrukt hoe je succesvol functioneert en welke bekwaamheden van je worden verwacht.

2.2 Competenties verwerven

Competenties worden (vooral) verworven in de praktijk. Om het leren efficiënt te laten verlopen, moet die praktijk wel gestructureerd worden. Praktijksituaties moeten aansluiten bij de competenties waarover de cursist al beschikt en stimuleren om die competenties uit te bouwen.

Praktijksituaties kunnen verschillen in moeilijkheidsgraad op drie aspecten:

- de complexiteit: met hoeveel problemen wordt de cursist tegelijk geconfronteerd;
- de mate van transfer: de situatie is nieuw en de cursist moet uit eerdere ervaringen datgene toepassen wat effectief is;
- de mate van zelfstandigheid: in hoeverre moet de cursist het alleen doen of krijgt hij of zij advies en ondersteuning.

De cursist kan gedurende de opleiding op verschillende praktische manieren competenties verwerven:

- simulatie van de praktijk, zoals een oefensituatie tijdens de cursus, of een casus;
- observatieopdrachten in de praktijk;
- een duidelijk afgebakende opdracht in een bekende praktijksituatie;
- een open opdracht in een praktijksituatie;
- een stage waarbij de cursist (gecoacht) verantwoordelijk is voor een of meer praktijkprocessen;
- via een voorstelling waaraan een eigen artistieke invulling en maakproces ten grondslag ligt.

2.3 Competenties in relatie tot toetsing en eindbeoordeling

Bij de afronding van de opleiding toont de cursist aan te beschikken over de competenties om als leidinggevende in de praktijk te kunnen functioneren. Kennis, vaardigheden en attitudes staan daarbij niet op zichzelf, maar zijn geïntegreerd in de praktische opdrachten die de cursist uitvoert.

De opleiding wordt gemarkeerd door verschillende vormen van toetsen.

Deze toetsen maken deel uit van de coaching: door de toetsing wordt tegelijk de voortgang van de cursist en de kwaliteit van de opleiding bewaakt. Zie ook het evaluatieformulier op pagina 58.

2.4 Overzicht van de competenties

Alle hieronder beschreven competenties hangen met elkaar samen, waarbij jouw visie een rode draad is. Samen vormen ze een kader van kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn voor jouw functioneren als theaterregisseur.

2.4.1 Ambachtelijk vermogen

Wat

Het ambachtelijk vermogen betreft jouw kennis en vaardigheden als maker. Je vertaalt dit vermogen naar een passende vorm voor jouw voorstellingen. Dit komt onder andere terug in het schrijven van een regieplan.

Waarom

Je verbreedt je kunde (en kennis) door je te verplaatsen in een ander en technieken te leren. Zo leer je wat een speler nodig heeft en hoe je dat in kunt zetten in de praktijk.

Hoe

Tijdens de opleiding tot theatermaker word je uitgedaagd verschillende werkvormen toe te passen die jouw ambachtelijk vermogen verbreden. Dit varieert van het maken van kleine voorstellingen tot het maken van een complete eindvoorstelling.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- is in staat om een eigen regieplan te schrijven (zie Regieplan);
- kan ideeën omzetten naar een kwalitatief goed eindproduct;
- kan creatieve ideeën omzetten naar een realistisch uit te voeren regieplan.

2.4.2 Creërend vermogen

Wat

Het creërend vermogen gaat over jouw vermogen tot scheppen. Je geeft vanuit een eigen artistieke visie en doelstelling vorm aan een theatrale uiting, waarbij je de mogelijkheden van je spelers en de middelen die je ter beschikking hebt optimaal tot ontwikkeling brengt en inzet. Ook heb je het vermogen om jouw visie en doelstellingen te communiceren in het theatrale maakproces.

Waarom

Je weet hoe belangrijk het is om het publiek te bereiken. Handelen vanuit een artistieke visie vormt jouw unieke vingerafdruk als maker. Dat wil je aan jouw spelers en publiek doorgeven.

Hoe

In de opleiding tot theatermaker word je begeleid door professionals die hun praktijk op basis van hun eigen creatieve handelen hebben vormgegeven. Daarnaast werk je projectmatig aan presentaties en voorstellingen.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- heeft een eigen (artistieke) visie en kan deze vertalen naar theater;
- heeft een persoonlijke visie op het theater;
- heeft de verbinding met de samenleving (publiek en maatschappij) kunnen ontwikkelen en omzetten naar een betekenisvolle theatrale vorm, rekening houdend met de spelers, de middelen die ter beschikking staan en de gekozen doelgroep.

2.4.3 Organiserend vermogen

Wat

Je werkt planmatig. Je beschikt over organisatorische kwaliteiten en treft voorzieningen om je praktijk te realiseren en voort te zetten. Je kunt (creatieve) impulsen tijdens het maakproces in goede banen leiden.

Waarom

Om je ambities te verwezenlijken is het handig om structureel te werken. Een duidelijke planning maken en communiceren is hierbij essentieel. Je toetst hieraan de haalbaarheid van je plan en de mogelijke uitdagingen op het gebied van jouw organisatorische vermogen.

Hoe

Er wordt een beroep gedaan op je organisatorische vaardigheden doordat docenten, medecursisten en spelers daar vragen over stellen. Je maakt repetitieschema's en je geeft producties vorm. Je hebt je eigen kwaliteiten, valkuilen en uitdagingen goed in beeld omdat dat essentieel is voor je professionele groei. Je monitort de voortgang van processen.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- kan zijn/haar ideeën omzetten naar een kwalitatief goed eindproduct;
- kan een repetitieschema maken;
- kan toezicht houden op productionele activiteiten en het voeren van PR;
- is in staat om alle creatieve impulsen (decor, kostuums, pr-materiaal, muziek, etc.) in goede banen te leiden;
- kan goed samenwerken.

2.4.4 Communicatief vermogen

Wat

Je bezit de sociale en communicatieve vaardigheden om in verschillende theatrale samenwerkingsvormen te functioneren. Je kunt je in anderen inleven en je weet richting te geven aan gezamenlijke processen. Ook vind je passende manieren hoe je jouw publiek aan kunt spreken.

Waarom

Door met anderen samen te werken kun je je eigen kwaliteiten, valkuilen, uitdagingen en allergieën beter in beeld krijgen, maar ook die van anderen. Hier bewust mee omgaan (er rekening mee houden of erop anticiperen) helpt je te groeien als theaterregisseur. Het helpt je om groepsprocessen beter te begrijpen en te begeleiden in je rol als theatermaker en kan je helpen inzicht te krijgen in de behoefte van je publiek.

Hoe

Door eerlijk naar jezelf te kijken leer je ook de ander beter kennen en begrijpen. Die ander kan een collega, een speler of je publiek zijn. Reflectie en peer feedback (bijvoorbeeld van je medecursisten) zijn belangrijke aspecten van alle onderwijs-activiteiten. Gerichte opdrachten helpen je om bepaalde (artistieke) keuzes op een heldere en gestructureerde manier te verwoorden.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- kan het eigen werkproces helder weergeven;
- kan het publiek in kaart brengen en weet het publiek te bereiken;
- kan goed samenwerken;
- kan zich in anderen inleven.

2.4.5 Didactisch vermogen

Wat

Je kunt een theaterregie op een aansprekende manier overbrengen. Daarbij weet je kwaliteiten van spelers naar boven te halen. Je weet als inspirator je rol in te nemen, zowel praktisch als vanaf de zijlijn.

Waarom

Als theatermaker is het van belang inzicht te hebben in het creatieve proces van de speler. Kennis hebben over, en ervaring hebben met het vertolken van uiteenlopend repertoire helpt je om je in de speler te kunnen verplaatsen. Dit doe je niet alleen naar buiten toe, maar je verrijkt daarin ook je zelfinzicht: wie ben jij en op welke manier begeleid je mensen? Je gebruikt je ervaring om op het juiste moment ondersteuning te kunnen bieden.

Hoe

Tijdens de opleiding experimenteer je hiermee in verschillende settings, al dan niet onder directe begeleiding van een professionele theaterdocent. Daarnaast werk je in het laatste opleidingsjaar, een uitgebreid praktijkjaar, aan je eindvoorstelling waarin ook de ontwerpfase belangrijk is. Onder begeleiding van je docenten en medecursisten zet je de opgedane kennis en vaardigheden in.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- ontwikkelt coachende eigenschappen en is in staat deze in te zetten;
- is in staat om de spelers te enthousiasmeren en te betrekken bij het project;
 - kan evenwicht en samenspel creëren binnen de groep;
 - is in staat de (onontdekte) kwaliteiten van spelers naar boven te halen;
 - weet opbouwende feedback te geven;
 - kan processen tussen mensen in een groep omschrijven (groepsdynamiek);
 - kan inspirerend leiderschap tonen, zodat de spelers vanuit eigen kracht de voorstelling mede vorm kunnen geven;
 - kan een klimaat creëren waarin de creativiteit, het spelplezier en de persoonlijke groei van de spelers tot hun recht komen.

2.4.6 Omgevingsgerichtheid

Wat

Je signaleert ontwikkelingen in het werkveld.

Waarom

Als maker vind je je stem door om je heen te kijken en deze thema's te vertalen naar een creatieve vorm.

Hoe

De opleiding brengt het werkveld binnen een veilige leeromgeving voor de theatermaker. Je ontmoet andere theatermakers met wie je jouw blik op de wereld kunt verbreden.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- kent de kracht van het overbrengen van actualiteit binnen het theater;
- verwerkt in een regieplan historie, heden en verwachting;
- is in staat een cultureel betekenisvolle ontmoeting tot stand te brengen.

2.4.7 Vermogen tot onderzoek en ontwikkeling

Wat

Je stelt kritische vragen en je staat open voor vragen van anderen. Je verdiept je vanuit een onderzoekende houding in literatuur en praktijksituaties. Je geeft een onderbouwd oordeel over de artistieke waarde van je eigen werk en dat van anderen.

Waarom

Een onderzoekende houding is belangrijk omdat je hiermee jouw praktijk kan toetsen en in ontwikkeling kan houden. Ook is het van belang dat je kritisch leert kijken naar je eigen vakgebied en je persoonlijke ontwikkeling.

Hoe

Door lessen regie, dramaturgie en spelbegeleiding te volgen experimenteer je in een veilige omgeving met de kennis en vaardigheden die je als theatermaker nodig hebt. Je doet dit terwijl medecursisten meekijken en leren. Je leert over feed-up door leerdoelen op voorhand te benoemen, je krijgt feedback van medecursisten en docent(en). Daarnaast krijg je feed forward: tips voor verbetering in de toekomst. Daarnaast word je gestimuleerd eigen bronnen en de literatuurlijst te gebruiken.

Kritische prestatie-indicatoren

De cursist:

- heeft een nieuwsgierige en onderzoekende houding;
- kan zich openstellen voor andere denkwijzen en technieken;
- betreft bronnen bij zijn/haar onderzoek en brengt die in relatie met de eigen ontwikkeling.

Inhoud van de kaderopleiding

3

Inhoud van de kaderopleiding

3.1 Indeling

De opleiding bestaat uit drie fasen:

- Fase 1: het fundament, de vakmatige basis. In deze fase werken cursisten met de fundamentele elementen die in een repetitieproces aan de orde komen om een voorstelling te kunnen maken. Zij ontwikkelen een uniform begrippenkader en een gezamenlijke theatertaal.
- Fase 2: de verdieping; deelnemers leren regisseren vanuit hun eigen authenticiteit. Zij ontwikkelen een eigen visie en verkennen hun mogelijkheden. Op deze manier kunnen zij hun affiniteit met theater uitbouwen binnen het veld van het amateurtheater.
- Fase 3: de uitvoering; cursisten maken een voorstelling vanuit hun eigen de visie en authenticiteit.

3.2 Algemene aanbevelingen

Voor een bredere visie op theater kunnen cursisten aangemoedigd worden om:

- theatervoorstellingen en festivals te bezoeken;
- kunstvormen uit andere disciplines te bezoeken, zoals beeldende voorstellingen, musea en multidisciplinaire uitingen;
- extra spelweekenden te volgen;
- deel te nemen aan een landelijke dag voor theatermakers in het amateurveld;
- een kijkstage te volgen bij een bestaande theatergroep;
- een regieassistentschap;
- deelname als regisseur aan een eenakterfestival.

De literatuurlijst (pagina 53 t/m 57) kan cursisten helpen bij de oriëntatie op theaterrepertoire.

Deze algemene aanbevelingen kunnen naar keuze in het opleidingswerkplan worden opgenomen.

3.3 Eerste fase: het fundament

In de eerste fase is gericht op het fundament van het regisseren, toegespitst op het theater maken met amateurs. In deze fase kunnen drie onderdelen aan bod komen: ambacht, didactiek en omgevingsgerichtheid. Hierna volgt een beschrijving van deze onderdelen.

Onderdeel 1: Ambacht

De ambachtelijke kant van theater maken is samen te vatten met de term spelinzicht. Dit betekent inzicht in:

- de mogelijkheden van de spelers in verschillende spelsituaties;

- aspecten van spel en spelstroom, zoals verbeelding, spontaniteit, flexibiliteit, concentratie, expressie, waarnemen en vormgeven van impulsen, samenspel en presentatiemogelijkheden van tekstbehandeling en dialoog;
- authenticiteit, geloofwaardigheid en helderheid;
- spelen vanuit motieven, 'wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe';
- het doel en het resultaat van spelopdrachten;
- het bedenken en toepassen van spelopdrachten.

Onderdeel 2: Didactiek

Om de mogelijkheden van de spelers te ontdekken, heeft de regisseur didactische vaardigheden nodig. Deze vallen onder de noemer spelbegeleiding.

In het blok spelbegeleiding wordt aandacht besteed aan de volgende didactische vaardigheden:

- spelerskwaliteiten zien en coachen;
- spelopdrachten toepassen en toespitsen op de situatie;
- weet hebben van groepsprocessen en deze kunnen beïnvloeden;
- een veilig leerklimaat kunnen creëren;
- in staat zijn een goede opbouw te maken voor de repetities en het gehele proces.

Onderdeel 3: Omgevingsgerichtheid

Tijdens de opleiding onderzoeken de deelnemers hun persoonlijke drijfveren in relatie tot de omgeving en/of de wereld:

- Wat boeit of raakt me in een toneeltekst, vorm van theater, regiestijl, discussie en actualiteit? Hoe verbind ik daar dramaturgie aan?
- Wat heb ik te vertellen?
- Wat is een thema waarmee ik in het leven sta en hoe verhoudt dat thema zich met de wereld?

Bouwstenen

Deze fase kan samengesteld worden met de volgende bouwstenen:

Spel

- tekstbehandeling (analyse en interpretatie)
- personageontwikkeling
- improvisatie
- stem en beweging
- tempo en ritme
- mise-en-scène en ruimteregie
- speelstijlen
- evaluatie met de groep

Basisdramaturgie

- begrippen en structuren
- analyse en interpretatie
- kennis van het theater van de 20e en 21e eeuw
- oriëntatie op de klassieken
- oriëntatie op de semiotiek

Theatervormgeving

- kennismaking met de werking van decor, rekwisieten, kostuums, licht en geluid

Mogelijkheden voor afsluiting van de eerste fase

De cursist kan de eerste fase op de volgende manier afsluiten:

- Een korte scène regisseren waarbij de eigen inbreng vooropstaat. Dat mag een tekst van de literatuurlijst zijn, maar het mag ook een andere tekst zijn.
- De cursist leert creatief vooronderzoek doen, conceptontwikkeling en het voorbereiden en uitvoeren van repetities.
- De exacte duur van deze scène, de inhoud van de opdracht en met welke spelers gewerkt wordt, mogen de kaderopleidingen zelf invullen.

3.4 Tweede fase: zelfstandigheid

Mogelijke onderdelen van de tweede fase

Nota bene: het onderstaande schema is bedoeld als voorbeeld (of richtlijn) en niet als dwingend format. De aanbeveling is wel om in ieder geval Etude 1 en Etude 2 in de cursus op te nemen.

De drie onderdelen in deze fase gaan in op het creërend, organiserend en evaluerend vermogen van de cursist. Er wordt gewerkt met lesblokken die de deelnemers helpen zelfstandig een eindvoorstelling te maken. In twee van de lesblokken wordt een etude (korte voorstelling) gemaakt.

In de tweede fase kan aan bod komen:

- Etude 1: bron eigen gemotiveerde keuze, spelers van binnen
- Etude 2: bron eigen gemotiveerde keuze, spelers van buiten
- Dramaturgie
- Theatervormgeving en Theatertechniek
- Voorbereiding op de eindvoorstelling
- Keuzevakken

Onderdeel 1: Creërend vermogen

- Etude 1: de regisseur maakt een presentatie van een fragment met spanningsboog. De spelers zijn deelnemers van de kaderopleiding. Daarnaast kan gekozen worden samen te werken met andere theaterdisciplines.
- Etude 2 (mogelijke afsluiting tweede fase): een kleinschalige regie-in-de-praktijk met alles erop en eraan.

Onderdeel 2: Organiserend vermogen

- Etude 1: de regisseur oefent met het opstellen van een regieplan (zie: pagina 43).
- Etude 2: met spelers van buiten de kaderopleiding maakt de deelnemer een korte voorstelling met een spanningsopbouw. De regisseur legt alle stappen en gegevens vast in het regieplan. Ook bij deze etude kan gekozen worden voor een samenwerking met andere theaterdisciplines of met medecursisten.
- In dit lesblok komen op praktisch niveau de verschillende vormgevings-elementen aan bod. Zie hiervoor het vormgevingsconcept op pagina 50.

Onderdeel 3: Evaluerend vermogen

In deze fase komt op de vloer en tijdens evaluaties een volgende verdieping aan bod:

- dramaturgische vaardigheden;
- dramaturgisch inzicht tijdens repetitieproces;
- spanningsopbouw;
- welk verhaal vertel je;
- welke tekens gebruik je.

Vorbereiding op de eindvoorstelling

De deelnemers worden tijdens de tweede fase voorbereid op het maken van de eindvoorstelling. Zij kunnen daarvoor de volgende stappen al zetten:

- een passende theaterinstelling vinden waar zij hun regieplan tot uitvoering willen brengen;
- een eigen (tijdelijke) theatergroep samenstellen;
- communicatie met de spelersgroep, mogelijkheden onderzoeken;
- zakelijke en organisatorische afspraken maken met de spelersgroep;
- een stuk of een thema vinden en een werkwijze bepalen;
- een regieplan opzetten (zie Regieplan);
- een helder repetitieschema opstellen.

3.5 Derde fase: de eindvoorstelling

In deze fase van de kaderopleiding maakt de deelnemer, onder begeleiding van een speldocent en dramaturg, zelfstandig buiten de kaderopleiding een voorstelling. De cursist kan tijdens dit proces de vaardigheden uit alle competentiegebieden inzetten.

De derde fase kan bestaan uit de volgende onderdelen:

1. schrijven van het regieplan;
2. eindvoorstelling, begeleiding;
3. terugkomsessies;
4. evaluatie en afronding;
5. eventueel aanvullende lesblokken.

De eindvoorstelling:

- bestaat uit het maken van een volwaardige theatervoorstelling met amateurs;
- kan gemaakt en uitgevoerd worden bij een zelf te kiezen theatergroep of door een groep samen te stellen;
- is samen met het eindgesprek de afronding voor de kaderopleiding;
- duurt ongeveer één uur (m.u.v. jeugdtheater waar 50 minuten voor staat);
- moet door minimaal twee personen gespeeld worden.

4

Organisatorische uitwerking

Organisatorische uitwerking

4.1 Docententeam

Het docententeam bestaat uit capabele professionals. De volgende rollen zijn daar minstens bij betrokken:

- dramaturg
- docent spelbegeleiding
- docent regie
- docent vormgeving

Elke opleiding beschikt over een opleidingscoördinator of gewoon coördinator, eventueel in combinatie met één van de bovenstaande functies. Waar nodig worden er voor specifieke lessen externe docenten ingezet.

4.2 Toelating

Het staat de kaderopleiding vrij om de toelating naar eigen inzicht vorm te geven. De toelating kan plaatsvinden door middel van:

- gesprekken
- oriëntatielessen
- schrijven van een motivatie
- selectiedag

De toelating biedt de kandidaat de mogelijkheid:

- een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de toekomstige kaderopleiding;
- na te gaan of deze voldoende bagage heeft om de kaderopleiding te gaan volgen;
- na te gaan of de kaderopleiding aan de verwachtingen voldoet.

De toelating kan voor de kaderopleiding tot doel hebben:

- zicht te krijgen op de motivatie van de toekomstige deelnemer;
- na te gaan of de toekomstige deelnemer voldoende ontwikkelbaar is;
- na te gaan of de toekomstige deelnemer voldoende bagage en creatief potentieel heeft om de kaderopleiding te starten.

Deelnemers aan de selectie worden op de hoogte gesteld van de inhoud en richtlijnen van het raamleerplan en de te behalen competenties en criteria. Kandidaten beslissen zo veel mogelijk zelf of zij aan de kaderopleiding willen beginnen.

Om richting te geven aan de selectie zijn de volgende criteria opgesteld:

- **Motivatie**
Wat is de motivatie van de deelnemer om aan de opleiding deel te nemen? Komt die overeen met wat wij bieden?
- **Stuurbaar**
Hoe stelt de deelnemer zich op? Neemt hij of zij aanwijzingen aan en gaat hij of zij ermee aan het werk?

- **Voorkennis**
Heeft de deelnemer ervaring met theater? Is er voldoende basiskennis over spel aanwezig om te kunnen starten?
- **Creatief potentieel**
Heeft de deelnemer voldoende verbeelding om uit te putten? Stopt de deelnemer met denken als hij of zij een idee heeft of probeert hij of zij 'door te denken'?
- **Zelfreflectie**
Hoe bewust is de deelnemer van zijn of haar eigen werkproces? Is hij of zij in staat dit te verwoorden en ter discussie te stellen?

4.3 Evaluatie van het portfolio

Docenten voeren regelmatig gesprekken met de deelnemers. Zij delen hun bevindingen in de tussentijdse vergadermomenten met het vaste docententeam en wanneer van toepassing ook op vergadermomenten met de opleidingscoördinator. De docenten begeleiden de kandidaten bij het samenstellen van het portfolio en houden de voortgang en kwaliteit bij. Zij houden tevens zicht op het portfolio van de kandidaat. In het portfolio zijn de verslagen, resultaten, werkstukken en andere relevante documenten verzameld. Docenten bespreken met de kandidaat het verloop van de ontwikkeling tijdens de opleiding. Als de ontwikkeling van de kandidaat stagneert of niet voldoende is, stelt de coördinator, in overleg met docenten of externe deskundigen, samen met de kandidaat een plan op om het gewenste resultaat alsnog te behalen.

4.4 Tussentijdse toetsing

Minimaal twee keer per opleidingsfase vindt er een tussentijdse evaluatie met het docententeam plaats. De opleidingscoördinator is hierbij aanwezig. De ontwikkeling van de deelnemers wordt door de opleidingscoördinator en de betrokken docenten getoetst aan competenties, afgeleid van de voor de eindtoets geldende criteria. Bij voorkeur wordt de eigen reflectie van de deelnemer hierbij betrokken door middel van een portfolio.

De opleidingscoördinator en de docenten houden regelmatig werkbesprekingen. Als de deelnemer onvoldoende vakmatig inzicht heeft of zich onvoldoende ontwikkelt, kan de opleidingscoördinator deze deelnemer, in overleg met de betrokken docenten, bindend adviseren de deelname aan de opleiding te beëindigen.

4.5 Evaluatie van de etudes

Bij de etudes worden zowel het werkproces als de presentatie geëvalueerd aan de hand van de volgende vragen:

- Hoe steken de werkwijze en de presentatie in elkaar?
- Sluit de presentatie aan bij de eigenheid van de regisseur?
- Wat heeft de etude verteld, of willen vertellen?
- Wat heeft de regisseur voor ontwikkeling doorgemaakt?
- Wat is de kracht van de etude, en waar liggen de valkuilen?
- Wat is de volgende stap voor deze regisseur?

Op basis van deze feedback en het regieplan schrijft de deelnemer een kort procesverslag.

4.6 Voorwaarden voor de eindvoorstelling

- De cursist ontwikkelt de eindvoorstelling met een theatergroep of een groep spelers naar keuze.
- Het repetitieproces bestaat uit minimaal 25 repetities.
- De voorstelling duurt minimaal 60 minuten (met minimaal 2 spelers), met uitzondering van jeugdtheatervoorstellingen (indicatie is daarvoor 50 minuten en minimaal 2 spelers).
- Iedere deelnemer krijgt één of meerdere begeleiders toegewezen. Zij volgen het ontwikkelingsproces van de deelnemer met minimaal drie (afgesproken) stagebezoeken: aan het begin, halverwege en aan het einde. De repetities worden met de cursist nabesproken.
- Daarnaast kunnen een collega-docent en de dramaturg een repetitiebezoek afleggen voor reflectie en aanvulling.
- In de eindvoorstelling past de deelnemer het geleerde uit de eerste en tweede fase van de opleiding zelfstandig toe. Voor de afstudeermogelijkheden betekent dat: het onderwerp van de afstudeerkeuze is tijdens de opleiding aan de orde geweest óf de deelnemer toont aan op een andere manier de competenties te hebben verkregen. Dit betekent wel dat de deelnemer vanuit de opleiding inhoudelijk begeleid moet kunnen worden.

4.7 Groenlichtprocedure

Tijdens het repetitieproces vindt de 'groenlichtdoorloop' plaats. Aan de hand van deze doorloop beslissen de begeleider en de tweede docent of de voorstelling in wording voldoende kwaliteit heeft om te voldoen aan de criteria van de eindtoets.

- Groen: alle vertrouwen.
- Oranje: twijfel. De deelnemer krijgt voorwaarden waaraan moet zijn voldaan bij een volgende doorloop, op een gezamenlijk af te spreken tijdstip.
- Rood: een bindende afwijzing voor de eindtoets. De docenten zien geen mogelijkheid voor het welslagen van de cursist bij de eindtoets.

4.8 Eindbeoordeling

1. Zowel de voorstelling als het eindgesprek maken deel uit van de eindbeoordeling.
2. De kandidaat dient bij de eindvoorstelling en het gesprek aanwezig te zijn.
3. Alleen de commissie van de organiserende instelling beslist na afloop van het eindgesprek of de deelnemer geslaagd is en voldoet aan de criteria.
4. De kandidaat is geslaagd als beide commissieleden het eindgesprek en de eindvoorstelling als voldoende beoordelen.
5. De commissie bestaat uit minimaal twee docenten van de opleiding. Er kan een derde gesprekspartner aan de commissie worden toegevoegd.
6. De commissie van de organiserende instelling kan een mededeelnemer van de kaderopleiding toelaten om bij het eindgesprek aanwezig te zijn.
7. Een externe toehoorder/observant of een adviseur van LKCA kan bij een eindtoets aanwezig zijn met instemming van de commissie en van de kandidaat.

8. Er is een klachtenregeling.
9. De kaderopleiding (coördinator, begeleider of mededeelnemer) kan een eindverslag vervaardigen, maar dit is géén verplichting. Dit verslag is ook bestemd voor de deelnemer. Het eindverslag kan opgesteld worden aan de hand van de volgende vragen:
 - Wat zijn de bevindingen omtrent de kwaliteit van de voorstelling?
 - algemene indruk
 - niveau van het spel
 - dramaturgische bewerking
 - theatervormgeving
 - publiciteit
 - eigenheid van de deelnemer
 - Wordt er overwogen de kandidaat te laten slagen?
 - Voldoet de voorstelling aan de drie toetscriteria?
 1. Organisatie-opzet, productieschema, taakverdeling, tijdsfad, mogelijke partners.
 2. De repetitieperiode, begeleiding van spelers en medewerkers, tijdsfad, ontwikkeling van artistieke vormgeving.
 3. Speelperiode, artistieke resultaat, sfeer in de groep. Sterkten en zwakten.
 - Waar is de cursist tevreden of minder tevreden over? Wat zou de cursist een volgende keer eventueel anders aanpakken?
 - Langs welke vragen is het gesprek gevoerd?
 - Wat zijn de sterke kanten van de cursist en wat zijn ontwikkelpunten?
 - Waarin kenmerkt de cursist zich?

De eindverslagen worden gebundeld om zicht te houden op de inhoudelijke kwaliteit en ontwikkelingen. Ze spelen een rol bij landelijke intervisiebijeenkomsten.

Deze punten kunnen richting geven bij toetsing:

Met de voorstelling laat de deelnemer ten aanzien van algemene vaardigheden blijken een visie op het materiaal te hebben ontwikkeld die tot zijn recht komt in de voorstelling.

Met de voorstelling laat de deelnemer ten aanzien van theaterregie blijken:

- tempo en ritme bewust toe te kunnen passen in de voorstelling;
- dat de ruimteregie (van de personages) bijdraagt aan de betekenis van de voorstelling;
- dat de gekozen speelstijl effectief is;
- dat het proces heeft geleid tot betrokkenheid en begrip van de spelers ten opzichte van hun personages;
- dat hij in staat is de groep tot samenspel te brengen;
- de scenografische middelen op elkaar af te kunnen stemmen en daar een betekenisdragend toneelbeeld mee te creëren.

Het werk van de deelnemer kenmerkt zich door:

- vitaliteit: levendigheid, enthousiasme, inzet en energie waarmee de voorstelling gebracht wordt;
- oorspronkelijkheid/identiteit: eigenheid van de theatermaker – deze voorstelling kan alleen door deze maker gemaakt worden;

- theatraliteit: met gevoel voor theateraal inzicht vormgegeven;
- zeggingskracht/wisselwerking met het publiek: de interactie tussen voorstelling en publiek waardoor een optreden tot een unieke gebeurtenis kan worden.

De deelnemer laat tijdens het gesprek ten aanzien van de theatergroep blijken zich bewust te zijn van het regieplan in relatie tot de mogelijkheden van de groep.

De deelnemer laat in het gesprek met betrekking tot het publiek blijken weloverwogen en adequate keuzes te hebben gemaakt.

Slagen

Het certificaat is namens LKCA ondertekend door de directeur. Na afloop van het eindgesprek tekent de opleidingscoördinator het diploma als de deelnemer is geslaagd.

Niet slagen

Mochten de voorstelling en het eindgesprek niet voldoende zijn om te slagen, dan wordt dat na het eindgesprek en het overleg van de commissie aan de deelnemer gemeld.

- De deelnemer heeft de gelegenheid om een herkansing te doen.
- De deelnemer krijgt daarvoor een op maat gemaakte extra opdracht. Aan de opdracht zijn slagingscriteria verbonden en een uiterste inlever- of uitvoeringsdatum.
- De commissie kan ook besluiten dat de maat van de herkansing te groot is voor een extra opdracht. In dat geval maakt de deelnemer opnieuw een afstudeervoorstelling.

4.9 Duur van de opleiding en studiebelasting

- De kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst duurt drie of vier jaar (afhankelijk van de cursusorganiserende instelling).
- Het uitgangspunt voor de eerste en tweede fase omvat globaal 300 uren in totaal exclusief zelfstudie. Deelnemers kunnen rekening houden met 60 uren zelfstudie per fase.
- Het staat de uitvoerende organisatie van de kaderopleiding vrij naar eigen inzicht het aantal uren per vak in te vullen.

4.10 Aantal deelnemers

Het aantal deelnemers per kaderopleiding is afhankelijk van de door de betreffende opleiding gestelde kaders.

4.11 Publiciteit

In publicaties en advertenties dient de opleiding aangeduid te worden als: Kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst.

Deze opleiding is een landelijke kaderopleiding. Het betreft géén opleiding vanuit een wettelijk kader met een civiel effect. Dat wil zeggen dat de opleiding niet een door het Ministerie van OCW geaccrediteerde kunstvakopleiding is waaraan formele rechten kunnen worden ontleend. De visie van de Rijksoverheid is dat dit deel van de culturele sector zelf de richtlijnen en kwaliteitsnormen beschrijft en borgt. Wijs cursisten en betrokkenen duidelijk op deze status van de landelijke kaderopleiding die zich richt op het amateurtheater (zie ook pagina 3).

De rol van LKCA

5

De rol van LKCA

Veel amateurkunstenaars streven ernaar hun kunst op een zo goed mogelijk niveau te beoefenen. Om dat te bereiken kiezen velen van hen voor artistieke leiding, scholing of begeleiding. Dit kan gebeuren door professionals, afgestudeerd aan een van de kunstvakopleidingen, maar soms zijn er niet genoeg professionals om aan de vraag naar scholing, begeleiding, etc. te kunnen voldoen of de amateurkunstenaars kiezen daar niet voor. Ook 'non-professionals', 'non-formals', autodidacten of mensen met EVC's (elders verworven competenties) hebben ambities om hun talenten verder te ontplooiën. Om meerdere redenen¹ zijn er in het werkveld zogenaamde kaderopleidingen voor deze mensen ontstaan die hen scholen om leiding te kunnen geven aan creatieve processen. Ze leiden bijvoorbeeld op tot dirigent, docent, instructeur, coach, choreograaf, dansleider of regisseur. De opleidingen zijn afgestemd op het profiel van de leidinggevende, op het kunstproduct en de discipline. Het middenkader kan verbeteringen brengen, ook bij meer informele groepen of bij kunstvormen zoals urban arts of popmuziek of in situaties waar vooral 'peer education' plaatsvindt.

5.1 LKCA

LKCA hecht waarde aan een stelsel van kaderopleidingen vanuit het besef dat – zeker in het culturele domein – sprake is van een gelaagd kwaliteitsbegrip. Wij zien een taak voor LKCA om de bekendheid, kwaliteit en duurzaamheid van kaderopleidingen mede gestalte te geven op basis van de wensen van deelnemers, partners en het veld.

Mogelijke actiepunten vallen in twee groepen uiteen:

1. ontwikkelen van cursorische inhouden en standaarden voor kwaliteit;
2. traject peer review, intervisie, monitoring, certificering.

Momenteel stelt geen andere instelling standaarden vast voor de kwaliteit van kaderopleidingen cultuur. In de landelijke infrastructuur is ook niet (meer) voorzien in monitoring en/of certificering.

LKCA besteedt aandacht aan een ontwikkeltraject voor kaderopleidingen: cursorische inhouden en standaarden voor kwaliteit, in principe voor alle/meerdere disciplines, op basis van wensen en draagvlak. De uitgangspunten hiervoor kunnen eerdere relevante publicaties zijn, zoals de al bestaande raamleerplannen die worden herzien.

LKCA certificeert kaderopleidingen amateurkunst op basis van opleidingsplannen die aan bepaalde criteria voldoen (via een checklist) en een licht systeem van monitoring, intervisie en peer-review.

1 Zoals: te kleine beschikbaarheid kunstvakprofessionals; financiële belemmeringen; scholings- en ontwikkelambities.

5.2 Uitwerking en achtergronden

Waarom

LKCA besteedt in de periode 2021-2024 aandacht aan de toerusting van kunstprofessionals die werken in het vrijetijdssegment.² De vraag is hoe we het begrip ‘professional’ willen definiëren. ‘Amateur’ zijn in het culturele domein (en meestal professional in een ander maatschappelijk domein) kan betekenen dat belangrijke talenten beschikbaar of ontwikkelbaar zijn om ‘het anderen mogelijk te maken om te leren, te maken, te participeren of te verbinden’ in de culturele wereld. Hier breekt zich een rigide scheiding tussen de ‘professional’ en de ‘amateur’.

Via kaderopleidingen cultuur kunnen mensen zich laten scholen in een non-formele setting. In het (buitenschoolse) cultuuronderwijs, de actieve cultuurparticipatie en de amateurkunst kunnen deze kunstprofessionals hun betrokkenheid, talenten en nut bewijzen.

Kaderopleidingen waar een mate van kwaliteitsborging (bijvoorbeeld door middel van certificering) voor bestaat kunnen helpen om hun positie te verstevigen en (financiële) middelen gemakkelijker beschikbaar maken. Als kaderopleidingen een inhoudelijke connectie hebben met HBO-kunstvakopleidingen kunnen zij stimulerend werken in de richting van de HBO-opleidingen. LKCA is bij uitstek de organisatie die hier een verbindende rol kan spelen.

Wat

De inhoud van richtlijnen/raamleerplannen (en de opleidingen) verder verbeteren en vormgeven vanuit een actuele visie op onderwijs en leren.

En verder:

- organiserende instellingen houvast geven bij het organiseren van de opleidingen;
- de opleidingen beter laten aansluiten bij de deelnemers.

Samenhang

SLO-leerlijnen en kerndoelen voor binnenschoolse cultuureducatie; raamleerplannen en richtlijnen voor de buitenschoolse cultuureducatie; aansluiting op (zo mogelijk) HBO-kunstvakopleidingen.

Partners

Organiserende instellingen; HBO/MBO-kunstvakopleidingen; provinciale centra; brancheverenigingen; centra voor de kunsten.

Raamleerplannen/richtlijnen

De kaders van waaruit een opleiding ingericht is, zijn beschreven in een raamleerplan of inhoudelijke richtlijn. Dit is een plan waarin de aspecten en voorwaarden van een opleiding worden beschreven die noodzakelijk zijn om een goede kwaliteit te waarborgen en om ervoor te zorgen dat de opleiding aan het doel en de behoefte van de doelgroep voldoet. Raamleerplannen voor educatieve kaderopleidingen in de amateurkunst worden ontwikkeld door LKCA in nauwe samenwerking met en gebaseerd op de behoeftes van het werkveld.

2 Beleidsplan LKCA 2021-2024

Hoe

- Ontwikkeling/actualisatie/introductie/verspreiding van raamleerplannen en richtlijnen.
- Ontwikkeling van een systeem van kwaliteitsborging.
 - Een raamleerplan (inhoudelijke richtlijn) vormt de basis voor de specifieke discipline. Een commissie van externe deskundigen stelt een raamleerplan op (of herziet/actualiseert een bestaand document), waarbij LKCA coördineert en publiceert.
 - Een systeem van peer review borgt de kwaliteit van de afgenomen examens en uitgegeven diploma's: opleidingen bezoeken elkaar en geven elkaar feedback. Daarbij kunnen ze gebruikmaken van een checklist die meegenomen wordt op de intervisiedag. LKCA maakt onderdeel uit van de peer review-groep. Een vertegenwoordiger van of namens LKCA is hierbij betrokken en koppelt bevindingen terug. De frequentie van een bezoek van een LKCA-vertegenwoordiger zal in overleg worden vastgesteld.
 - LKCA organiseert intervisiedagen (evt. netwerkdagen). Deze intervisiedagen hebben géén vrijblijvend karakter: elke door LKCA gecertificeerde opleiding neemt hieraan deel. Het doel hiervan is na te gaan of een raamleerplan nog steeds voldoet, welke relevante ontwikkelingen er zijn en het delen van kennis en ervaring.

Een systeem van registratie op basis van aantoonbare kwaliteit van aanbieders van kaderopleidingen in de cultuur/kunsteducatie is hierbij noodzakelijk. Zo'n registratie zou bij LKCA kunnen plaatsvinden via het CRM. Op de website wordt gepubliceerd om welke opleidingen/aanbieders het gaat.

The background features a vibrant, abstract composition of geometric shapes. A large, bright blue area occupies the central and lower portions. Above it, a yellow triangle points downwards, partially overlapping a green triangle that points to the right. The top and right edges are defined by various shades of blue and green, creating a layered, modern aesthetic.

Bijlagen

Bijlage 1

Richtlijnen voor het portfolio (facultatief)

Het portfolio is een werkdoosier dat de cursist tijdens de opleiding naar eigen inzicht indeelt.

Het portfolio kan bestaan uit:

- verslagen van de lessen en workshops;
- evaluaties van de opleiding;
- inspiraties en bronnen;
- artikelen en publicaties van belang voor de cursist;
- door de opleiding aangeboden artikelen en publicaties;
- adressen, namen, titels en netwerk van belang voor de cursist;
- repetitieproces en spelbegeleiding;
- lesopzetten en opzetten van modules en etudes;
- verslagen van modules en etudes;
- reflectieverslagen en recensies van eigen evaluaties;
- bijgehouden ontwikkeling van eigen competenties;
- verbanden tussen eigen ervaringen en ideeën uit de literatuur;
- reflectieverslagen en recensies van docenten;
- reflectieverslagen en recensies van de evaluatiegesprekken over voortgang en ontwikkeling;
- eigen verslagen en die van docenten;
- verslagen van weekenden en terugkomsessies;
- verslagen van coachings-/mentorgesprekken;
- activiteiten buiten de opleiding om;
- verslagen van de ontwikkeling van de eigen fascinatie, eigenheid en kwaliteit als maker.

De functie van het portfolio:

- Het is een naslagwerk voor de kandidaat zelf en een overzicht van de gevolgde onderdelen van de opleiding.
- Het kan standaard aan een extern deskundige worden voorgelegd, zodat deze inzicht krijgt in het traject dat de kandidaat heeft doorlopen gedurende de opleidingsjaren.
- Het kan voor de organiserende instelling als naslagwerk gebruikt worden.
- Het geeft een beeld van de ontwikkeling van de kandidaat aan de hand van zelfevaluatie en evaluatie door docenten/begeleiders.

Bijlage 2

Het regieplan

Inleiding

Een regieplan bevat ideeën rondom het maken van een voorstelling, hoe vaag en schetsmatig deze soms ook kunnen zijn. Een regieplan is geen dogma of theoretische verantwoording vooraf. Het stimuleert en activeert. Het enige wat daarbij vastligt, is de inkt op het papier. In een regieplan geeft de regisseur aanzetten voor een creatief maakproces. Daarnaast wordt de organisatie van dat proces gepland en omschreven.

Een regisseur die met een groep mensen in zee gaat om een voorstelling te maken zal zich goed moeten voorbereiden. Aan het maken van een toneelvoorstelling gaat veel organisatie vooraf. Het opstellen van een regieplan, voordat de repetities beginnen, kan de regisseur daarbij op weg helpen.

Het regieplan is als volgt te gebruiken:

- Alles wat je als regisseur op de eerste bijeenkomst (met spelers en eventueel alle andere medewerkers) kwijt wilt en moet, staat erin! Het is daarmee de bron van waaruit de regisseur op de eerste repetitie zijn of haar visie, overzicht, 'alleswetendheid' put.
- Het is een naslagwerk voor eigen gebruik van de regisseur, om op terug te vallen. In een later stadium van een repetitieproces wil het nogal eens gebeuren dat de uitgangspunten zoekraken en dan is het handig om deze, zwart op wit, bij de hand te hebben.
- Het is een goed hulpmiddel bij het scherp analyseren en concretiseren van wat er in de tekst staat. Het is een leidraad voor het gehele productieproces, bestemd voor alle deelnemers/medewerkers. Het werkt in die zin ook als eerste afsprakenlijst c.q. taakverdeling, inclusief deadlines voor zaken als de maquette van het decor, kostuumontwerp, lichtontwerp, decorbouw, etc.
- Het is een fasering van het werkproces. Als er een planning is gemaakt, dan kun je met
- behulp van dit werkschema toetsen waar je bent.
- Ook na de voorstelling geeft het regieplan een goede toetsing: is datgene wat ik voor ogen had en wilde uitvoeren ook daadwerkelijk op het toneel zichtbaar geworden? Ziet en ervaart het publiek datgene wat ik me ten doel had gesteld? Klopte mijn tijdpad, mijn planning? Was die uitvoerbaar?

Het regieplan bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Artistiek uitgangspunt
 - fascinatie en verbeelding
 - vormgeving
2. Dramaturgisch concept
3. Werkwijze
4. Productie en organisatie

1. Artistiek uitgangspunt

De eerste vraag die je kunt stellen nadat je voor een bepaald stuk hebt gekozen is: Waarom heb ik voor dit stuk gekozen? Wat sprak mij erin aan?

Je begint met je ideeën, wensen en verlangens over het soort theater waar je van houdt en vooral wat jij zou willen maken. Dat kan een bestaande tekst zijn of de bewerking ervan, maar ook een boek dat je wilt bewerken of als inspiratiebron wilt gebruiken. Je kunt er ook voor kiezen om vanuit een thema of bepaalde beelden of associaties al improviserend tot een voorstelling te komen.

Fascinatie en verbeelding

Het is aan te raden de allereerste beelden en associaties die je krijgt na lezing van een stuk, boek of thema te noteren. Ze zijn vaak een schot in de roos. Vraag je ook af wat de noodzaak is om juist dát te doen met die groep voor dát publiek.

Vormgeving

De eerste beelden en associaties kunnen al leiden tot ideeën voor de vormgeving. Foto's, afbeeldingen van schilderijen en dergelijke kunnen je hierbij eveneens inspireren. Neem deze ideeën op in je notities. Je kunt ze dan in een later stadium, misschien wel in overleg met een theatervormgever, verder uitwerken.

2. Het dramaturgisch concept

Het dramaturgieconcept is in principe een onderdeel van het regieplan. Naast een uitgewerkte analyse en interpretatie van het te spelen stuk, boek of thema gaat het er bij het dramaturgieconcept vooral om te komen tot creatieve en meer of minder concrete ideeën, waarmee de visie op het stuk omgezet kan worden in theater.

Een goede methode daarvoor is om vanaf het begin zoveel mogelijk vragen te verzamelen. Een dramaturgieconcept betekent niet dat je een afgerond oordeel moet hebben vóór de aanvang van het repetitieproces. Met een degelijke analyse als basis moet het aanzetten geven om het denkproces en de fantasie ook tijdens de repetitiefase te blijven stimuleren. De persoonlijke ontwikkeling als regisseur is in dit proces van groot belang.

Andere elementen die in het dramaturgieconcept naar voren kunnen komen zijn:

- achtergrondinformatie over tijd, samenleving en ideeën die in het stuk een rol spelen;
- achtergrondinformatie over de auteur en/of de gebezigde stijl;
- associaties of beelden die verband houden met bepaalde thema's, situaties of personen uit het stuk.

Dramaturgieconcept

N.B. Dit deel is vooral van toepassing op een bestaande tekst. Als je werkt op basis van improvisatie en een thema is het raadzaam de betreffende boeken te raadplegen die in de literatuurlijst worden aanbevolen.

Analyse en interpretatie zijn hoofdonderdelen van het dramaturgieconcept. Analyseren en interpreteren is een spel waarbij vragen en (voorlopige) antwoorden voortdurend op elkaar betrokken worden. Het is raadzaam om in dat spel enige systematiek aan te brengen. De onderverdeling hieronder doet daartoe een poging en geeft een aantal vragen als leidraad. Dit is echter niet volledig: al naar

gelang de aard van het stuk zal de ene vraag meer opleveren dan de andere. Misschien moet je de vraagstelling aanpassen of uitbreiden. We gaan er hierbij van uit dat er een min of meer coherente toneeltekst als basis onder de te maken voorstelling ligt.

Analyse

De start van elke analyse is het verzamelen van gerichte vragen en antwoorden die betrekking hebben op wat er in de tekst 'staat'. Deze vragen dienen in de eerste plaats om de geest open te maken. Soms zal het niet mogelijk blijken de vragen eenduidig te beantwoorden, maar ook die constatering kan ertoe bijdragen het inzicht in een tekst te vergroten. Bij de analyse kijk je naar de inhoud en de vorm van de tekst. De meeste vragen kunnen zowel betrekking hebben op een heel toneelstuk als op een enkele scène/situatie daaruit.

Analyse van de inhoud

Ruimte

- Waar speelt het stuk/de situatie zich af?
- Is er sprake van één plaats van handeling? Of worden meerdere plaatsen aangegeven?
- Heeft de plaatsaanduiding een specifieke historische of symbolische betekenis?

Tijd

- Wanneer speelt het stuk/de situatie zich af (jaartal, seizoen, dagdeel)?
- Is er sprake van een ononderbroken tijdsverloop of van sprongen in de tijd?
- Heeft de tijdsaanduiding een specifieke historische of symbolische betekenis?
- Wat is de verhouding tussen story en plot?

Personages

- Wie zijn de handelende personages in het stuk/de situatie?
- Wat zijn hun relaties tot elkaar?
- Wat zeggen de personages over zichzelf? Wat zeggen ze over anderen?
- Wat wordt er in de neventekst over de personages meegeedeeld?
- Hebben de personages een specifieke maatschappelijke achtergrond?
- Zijn het unieke personages of zijn ze gebaseerd op bestaande personen?
- Komen de personages ook voor in andere (literaire) teksten of verhalen?

Handelingsverloop

- Wat gebeurt er in het stuk/de situatie?
- Wat is (zijn) de belangrijkste handeling(en) in het stuk/de situatie?
- Heeft/hebben de handeling(en) een duidelijk begin, midden (vervolg) en einde (uitkomst)?
- Is er sprake van veel of weinig ontwikkeling in de handeling(en)?
- Is er sprake van één of meerdere handelingen?
- Als er sprake is van meerdere belangrijke handelingen, vertonen deze dan een onderlinge samenhang of blijven ze op zichzelf staan?
- Worden de handelingen bepaald door een autonome wil van de optredende personages of gestuurd door 'iets' waar ze geen controle over hebben?

Soms kan de analyse tot de conclusie leiden dat het niet mogelijk is een duidelijk handelingsverloop te onderscheiden (bijvoorbeeld wanneer de situaties in een stuk onderling weinig van elkaar verschillen). Ook dat is een gegeven dat om interpretatie vraagt.

Analyse van de vorm

Constructie

- De handelingen/gebeurtenissen in een stuk worden in een bepaalde vorm overgebracht. Om deze vorm te analyseren kun je vragen stellen die spanning en contrast zichtbaar maken:
- Hoe is de verhouding tussen datgene wat gezegd wordt en wat niet gezegd wordt?
- Hoe is verhouding tussen datgene wat gezegd wordt en wat getoond wordt?
- Hoe is de verhouding tussen plot en personage?
- Hoe is de verhouding tussen de voorgeschiedenis en het plot?
- Hoe is de verhouding tussen datgene wat inzichtelijk is en datgene wat duister blijft, als het gaat om de motieven van de personages?
- Hoe is de verhouding tussen de scènes in tijdsduur (kort-lang)?
- Hoe wordt de spanning verdeeld over het stuk?

Taal

Met de tekst als uitgangspunt analyseer je hoe (in wat voor vorm) de personages spreken. Het is hierbij van belang om te letten op herhaling, opvolging (stapeling) en afwisseling.

Wordt er in het stuk (en zo ja, op welk moment dan) gesproken in:

- rijmvorm
- ritmische verzen
- beeldspraak
- monologen (ervan uitgaande dat dialoog de hoofdvorm is)
- persoons- of situatiegebonden taalgebruik
- lange zinnen of korte zinnen

Met behulp van de vragen voor de analyse van de inhoud en de analyse van de vorm kun je een omschrijving geven van de karakteristieke eigenschappen van het stuk.

Interpretatie

Bij de interpretatie legt de regisseur verbanden tussen de antwoorden die hij of zij heeft gevonden. Je geeft antwoord op de vraag waar jij je oog op laat vallen en brengt tot uitdrukking waarom dat belangrijk is. Je geeft aan hoe dat binnen de context van het stuk en de beoogde opvoering betekenis zou kunnen krijgen. Dit is de eerste stap (niet meer en niet minder) in het vertalingsproces van tekens op papier naar een theatrale gebeurtenis. Ga daarbij niet te werk alsof je alles van tevoren zou moeten weten of verantwoorden. Liever een interpretatie die verschillende mogelijkheden aangeeft over datgene wat je aandacht heeft, dan 'zekerheden' die voortkomen uit achteloosheid.

De volgende vragen en aandachtspunten kunnen je op weg helpen:

- Een korte samenvatting waar dit stuk over gaat, al dan niet in de vorm van een premisse.
- Welke betekenis(sen) hecht je aan de geanalyseerde handelingen? Hierbij kun je handelingen psychologisch, maatschappelijk of anderszins duiden en motiveren. Vaak moet je daarbij tussen de regels door kunnen lezen.
- Wat herken je van die motieven in jezelf en in de wereld om je heen?
- Wat maakt dit stuk spannend?
- Wat maakt dit stuk voor jou absoluut de moeite waard?
- Welke elementen in het stuk vind je minder de moeite waard of wil je niet benadrukken?
- Maken de voorgaande punten aanpassingen in de tekst noodzakelijk?

Tevens kun je denken over:

- Welk aspect van jouw regisseursschap beoog je te ontwikkelen?
- Wat wil je met de spelers ontwikkelen?
- Voor wie wil je het stuk spelen (doelgroep)?
- Wat zou het publiek bij het zien van een opvoering moeten ervaren?

Context

Het proces van betekenisgeving kun je verrijken en concreet maken door een context om het stuk heen te bouwen. Daarbij kun je denken aan:

- achtergrondinformatie over de tijd, de samenleving en de ideeën die in het stuk een rol spelen;
- achtergrondinformatie over de auteur en/of de gebezigde stijl;
- associaties (andere teksten, beelden, foto's, etc.) die verband houden met bepaalde thema's, situaties of personen uit het stuk.

Tot slot: een interpretatie kan leiden tot een hernieuwde analyse en tot nieuwe vragen die op hun beurt de interpretatie weer verscherpen. Dit proces zal zich in de praktijk grotendeels op de vloer -tijdens het maken- afspelen.

Uitwerking werkwijze, planning en organisatie

3. Werkwijze

Nadat je dramaturgische analyse hebt gemaakt en de vormgevingsideeën zijn uitgewisseld en besproken, moet je bekijken of je oorspronkelijke uitgangspunt met betrekking tot het stuk nog uitvoerbaar is. Vraag je af:

- Moet je jouw oorspronkelijke ideeën anders uitwerken?
- Houd je jouw oorspronkelijke ideeën (interpretatie) overeind en heeft dit gevolgen voor het dramaturgisch concept en de vormgeving?
- Welke consequenties heeft dat voor jouw werkwijze?

Dit kun je vastleggen in een logboek dat je gedurende de repetitieperiode bijhoudt. Wijzigingen in je werkwijze kun je ook tijdens de repetitieperiode aanbrengen.

Misschien heb je nu (of had je die al) ook ideeën over bepaalde spel oefeningen die je als warming-up en trainingsoefeningen kunt gebruiken om jouw benadering te verwezenlijken. Vraag je af hoe je dat wilt gaan aanpakken:

- Ga je eerst met de spelers om de tafel zitten om het stuk te lezen en vervolgens aan de scènes werken?
- Ga je vanuit de inhoud met een bepaald thema of verschillende thema's al improviserend het stuk verkennen?
- Wil je eerst werken om jouw speelstijl, benadering, interpretatie helder te krijgen?

Vraag je af hoe je bijvoorbeeld de eerste vijf repetities aan te werk gaat. Dit is handig en biedt houvast om een opzet te maken als leidraad en opstart naar het stuk.

4. Planning en organisatie

In dit onderdeel bekijk je hoe de uitvoering van alle taken georganiseerd en gerealiseerd kunnen worden. Maak een taakverdeling, een begroting, een tijdpad en een adressenlijst. Stel deadlines vast, maak repetitieschema's en leg werkafspraken vast. Maak een publiciteitsplan (wat, waar, wanneer en hoe?).

Meer in detail:

- a. Regel de auteursrechten voor je begint.
- b. Maak een repetitiekalender: wanneer wordt er gerepeteerd, wanneer zijn de decors klaar, de kostuums, etc.? Wanneer vinden doorlopen en technische repetities plaats, try-outs, generale, première, overige voorstellingen, slotfeestje?
- c. Maak een werkschema, een fasering in de opbouw van je totale repetitieproces (bijvoorbeeld lezen, improviseren, rolinvulling met gekende tekst, stileren, werken aan tempo en ritme) maar ook gaandeweg het maakproces voor de repetities afzonderlijk (beginsituatie, werkvorm, doel). De keuzes die je maakt zullen voor een groot deel in verhouding moeten staan tot datgene wat je beoogt te ontwikkelen (speelstijl).
- d. Waar wordt gerepeteerd en waar wordt het decor gebouwd?
- e. Wat is er materieel allemaal nodig voor kostuums, decors en overige vormgevingsmiddelen; wat gaat het kosten?
- f. Wie moeten op bepaalde werkafspraken aanwezig zijn?
- g. Ga na of je de beschikking hebt over een productieassistent of dat je alles zelf moet coördineren/regelen.

Tips:

- Leg alle medewerkers steeds uit wat de veranderingen zijn in het productieproces en verwijs waar nodig naar de uitgangspunten.
- Denk na over hoe de betrokken medewerkers op de hoogte blijven van de voortgang en eventuele veranderingen in het productieproces.
- Lever de publiciteitsmedewerkers tijdig actueel materiaal aan.
- De organisatie rondom het maken van de voorstelling loopt door tot op de dag van de première: bloemen, cadeautjes voor de spelers (toi's); de eventuele voorstellingen daarna tot en met het slotfeestje en de evaluatie met alle betrokkenen. Stel de datum daarvoor in een vroeg stadium vast en neem hem op in je repetitieschema.

Een regieplan kan de regisseur op weg helpen bij het maken van een voorstelling. Het kan tevens als naslagwerk dienen en behulpzaam zijn tijdens evaluaties.

Het regieplan kan bestaan uit de volgende onderdelen:

1. Artistiek uitgangspunt: elk artistiek of creatief proces begint met jezelf open te stellen, jezelf (weer) ontvankelijk te maken voor impulsen en indrukken van buitenaf.
2. Dramaturgisch concept: theater is communicatie; het dramaturgisch concept helpt je helder te krijgen wat je wilt vertellen en hoe dat voor jou het beste kan.
3. Vormgevingsconcept: dit is bedoeld om al groeiend je interpretatie letterlijk vorm te geven of daarin samen te werken met anderen die zich specifiek hierop richten.
4. Planning en organisatie: hoe wordt de uitvoering van alle taken georganiseerd en gerealiseerd? Hoe ziet het publiciteitsplan eruit, wat zijn de deadlines, repetitieschema's en werkafspraken?

Een voorstelling plannen

1. Het concept: een concept is een raamwerk of structuur waarbinnen een idee wordt beschreven. Aan de hand van dit concept maak je een werkplan. Vanuit het werkplan stel je een repetitieschema op. Beantwoord daarbij de vraag: welk thema kies ik en waarom? Werk vanuit een vaste tekst (regel in dat geval de auteursrechten voordat je begint met repeteren) of vanuit een idee (een beeld, een verhaal, een maatschappelijk thema). Beschrijf hoe het idee is ontstaan:
 - wat sprak je aan (waarom raakt het je, waarom wil je er iets mee doen)?
 - wat heeft het met jou te maken en wat niet?
 - welke beelden komen bij je op?
 - wat is er bekend over het onderwerp?
2. Premisse: wat wil je vertellen? Formuleer dit in één actieve zin.
3. Concreet materiaal: met welke beelden, invalshoeken, materialen kun je aan de slag gaan? Waar ga je repeteren? Waar en door wie wordt het decor gebouwd? Wat gaat het materieel kosten?
4. Het werkplan: Hoeveel tijd heb je, hoe ga je in die tijd zoeken naar een structuur, naar de vormgeving, hoe ga je werken met de spelers? Wie moeten op bepaalde werkafspraken aanwezig zijn? Maak een werkschema waarin de tijd die je hebt van nu tot de voorstelling of presentatie is ingedeeld. Deel het werkplan in verschillende fasen in, bijvoorbeeld:
 - aanleveren materiaal aan publiciteitsmedewerkers;
 - 1e repetitiefase: ontwikkelen en zoeken;
 - spelers opleiden/regisseren/coachen;
 - materiaal-, personage- en vormgevingsonderzoek;
 - 2e repetitiefase: repeteren, uitdiepen en vastleggen naar aanleiding van het onderzoek;
 - doorloop.

Bijlage 3

Vormgevingsconcept

	Materieel	Spelmatig
Voorstellingsruimte	<ul style="list-style-type: none"> • Locatie • Architectuur van de ruimte • Akoestiek van de ruimte • Technische voorzieningen op locatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Waar is de spelvloer • Waar bevindt de toeschouwer/deelnemer zich • Wordt de vierde wand doorbroken • Mogelijkheden in mise-en-scène
Decor	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaal • Verhouding tussen decor-elementen, contrast of corresponderend in materiaal, vorm, kleur 	<ul style="list-style-type: none"> • Is het decor realistisch, symbolisch of abstract • Mise-en-scènemogelijkheden • Zijn er overgangen in spel en hoe ga je daarmee om in de vormgeving
Rekwisieten	<ul style="list-style-type: none"> • Hoeveelheid rekwisieten • Verhouding tussen decor en rekwisieten 	<ul style="list-style-type: none"> • In welke mate ondersteunen ze de anekdote • Welke spelmogelijkheden bieden de rekwisieten
Licht	<ul style="list-style-type: none"> • Variatie in licht • Waarop brengt het een accent aan (decor, kostuum, grime) • Kleurtemperatuur • Intensiteit • Lichtovergangen 	<ul style="list-style-type: none"> • In welke mate ondersteunend voor anekdote • Volgt het licht de mise-en-scène
Kostuums	<ul style="list-style-type: none"> • Materiaal • Verhouding tussen de kostuums, contrast of corresponderend in materiaal, vorm, kleur • Contrasterend of corresponderend met elkaar en de andere vormgevende middelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijk realistisch, symbolisch of abstract? • Typering • Dwingt het kostuum een bepaalde motoriek bij de speler af?

Bijlage 4

Handvatten voor analyse van een theatertekst

De start van elke analyse bestaat uit gerichte vragen en antwoorden verzamelen die betrekking hebben op wat er in de tekst 'staat'.

Analyse van de inhoud

Ruimte

- Waar speelt het zich af?
- Is er sprake van één plaats van handeling? Of worden meerdere plaatsen aangegeven?
- Heeft de plaatsaanduiding een historische of symbolische betekenis?

Tijd

- Wanneer speelt het stuk zich af?
- Wat is het tijdsverloop?
- Heeft de tijdsaanduiding een historische of symbolische betekenis?
- Wat is de verhouding tussen story en plot?

Personages

- Wie zijn de handelende personages in het stuk?
- Hoe verhouden de personages zich tegenover elkaar?
- Wat zeggen de personages over zichzelf? Wat zeggen ze over anderen?
- Wat wordt er in de regieaanwijzing over de personages medegedeeld?
- Hebben de personages een maatschappelijke achtergrond?
- Zijn ze gebaseerd op bestaande personen of andere teksten/verhalen?

Handelingsverloop

- Wat gebeurt er in het stuk?
- Wat is (zijn) de belangrijkste handeling(en)?
- Is er sprake van veel of weinig ontwikkeling in de handeling(en)?
- Is er sprake van meerdere handelingen?
- Als er sprake is van meerdere belangrijke handelingen, vertonen deze dan een onderlinge samenhang?
- Worden de handelingen bepaald door een protagonisme van het personage of gestuurd door 'iets' waar ze geen controle over hebben?

Analyse van de vorm

Om de vorm te analyseren kun je vragen stellen die spanning en contrast zichtbaar maken:

- Hoe is de verhouding tussen datgene wat gezegd wordt en de subtekst?

- Hoe is verhouding tussen datgene wat gezegd wordt en wat getoond wordt?
- Hoe is de verhouding tussen plot en personage?
- Hoe is de verhouding tussen de voorgeschiedenis en het plot?
- Hoe is de verhouding tussen datgene wat zichtbaar is en datgene wat verzwegen blijft, als het gaat om de motieven van de personages?
- Hoe is de verhouding tussen de scènes in tijdsduur (kort-lang)?
- Hoe wordt de spanning verdeeld over het stuk?
- Spanningsopbouw
- Heeft het plot een duidelijk begin, midden (vervolg) en einde (uitkomst)?
- Wat is de spanningsdynamiek?
- Wat is het effect van de vorm en het handelingsverloop op de spanningsopbouw?

Taal

Met de tekst als uitgangspunt analyseer je hoe (in wat voor vorm) de personages spreken. Het is hierbij van belang om te letten op herhaling, opvolging (stapeling) en afwisseling.

Wordt er in het stuk (en zo ja, op welk moment dan) gesproken in:

- rijmvorm
- ritmische verzen
- beeldspraak
- monologen
- persoons- of situatiegebonden taalgebruik
- lange zinnen of korte zinnen

Interpretatie

Bij de interpretatie legt de regisseur verbanden tussen de antwoorden op de vorige vragen. Het is daarmee de eerste stap in het vertalingsproces van tekens op papier naar een theatrale gebeurtenis.

De volgende vragen en aandachtspunten kunnen je op weg helpen:

- Een korte samenvatting waar dit stuk over gaat, al dan niet in de vorm van een premisse.
- Welke betekenis(sen) hecht je aan de geanalyseerde handelingen? Hierbij kun je handelingen psychologisch, maatschappelijk of anderszins duiden en motiveren. Vaak moet je daarbij tussen de regels door kunnen lezen.
- Wat herken je van die motieven in jezelf en in de wereld om je heen?
- Wat maakt dit stuk spannend?
- Wat maakt dit stuk de moeite waard?
- Welke elementen in het stuk vind je niet interessant?
- Maken de voorgaande punten aanpassingen in de tekst noodzakelijk?

Context

Het proces van betekenisgeving kun je verrijken en concreet maken door een context om het stuk heen te bouwen. Daarbij kun je denken aan:

achtergrondinformatie over de tijd, de samenleving en de ideeën die in het stuk een rol spelen;

achtergrondinformatie over de auteur en/of de gebezigde stijl;

associaties (andere teksten, beelden, foto's, etc.) die verband houden met bepaalde thema's, situaties of personen uit het stuk.

Bijlage 5

Literatuurlijst

Van uitgaven met een * kon in maart 2023 niet alle informatie van de publicatie achterhaald worden.

Over regie

Baars, R., De Boer, A., Cornelissen, B. & Smit, I. (2007) Zo doen ze dat!: regisseren en theater maken in het amateurtheater. Kunstfactor Theater. ISBN 9789064037207

Bours, J. & Hautvast, M. (1998) Tranen in de regen: een buurt-theaterproject met ouders over hun kinderen. Stuttheater Utrecht.

Clark, B. H. (2015). How to Produce Amateur Plays. Van Haren Publishing. ISBN 9781511980319

Dam, H.V. (1996). Theater in gebruik, handboek voor toneel. Atlas. ISBN 9789025405182

Hupperetz, K. (2003) Regie in het theater: de regisseur in het Nederlandse theater van de twintigste eeuw. Passage. ISBN 9789054521099

Renaerts, H. (2015). Regisseren voor het amateurtoneel. Adfo Books. ISBN 9789402130140

Van Aerschot, E., Meert, H., & Van Aerschot, E. (2003). Theater: handboek voor toneelmakers en toeschouwers. Garant. ISBN 9789044113495

Van den Hurk, S. (1997) De onzichtbare hand: conceptuele regie in het amateurtheater. De Lens. ISBN 9072386191

Van den Kieboom, A. & Smit, A. (1997) Het Rotterdams Wijktheater: Theater voor en door de wijkbewoners. De Geus. ISBN 9052266212

Van Dooren, E. & Uitenhaag, A. (1978) Ervoor en erachter staan: handleiding voor amateurregisseurs. BCA.

Vos, E. (2005) De hele wereld is toneel: tekst, beweging, improvisatie. *Handboek voor improviserend toneelspelen, dat raakvlakken zoekt met andere kunst disciplines.* Theater Instituut Nederland. ISBN 9789070892760

Vos, E. (1979) De vos en de broedende vogel: improvisatie-oefeningen: werkverslag van vier maanden improviseren met de tweede klas theaterschool te Amsterdam. De Toneelcentrale. ISBN 9063150091

Over theatermaken en acteren

Artaud, A., Grossman, E., & Vinkenoog, S. (2008). Het theater van de wreedheid. Uitgeverij IJzer.

Barba, E., & Klinkenberg, R. (1997). De kano van papier. PassePartout. ISBN 9789064034923

Boal, A. (2021). Games for Actors and Non-Actors (3de ed.). Routledge.

Boal, A. (2019). Theatre of the Oppressed (3de ed.). Pluto Press.

Binnerts, P. (2018). Toneelspelen in de tegenwoordige tijd (2de ed.). Adfo Books. ISBN 9789064038655

Brook, P. (2007). De lege ruimte (3de ed.). Abc Uitgeverij. ISBN 9789064037054

Bruder e.a. Praktische handleiding voor toneelspelers *

Deenik, K., Dieho, B., & Schra, E. (2013). Speloefeningen. Adfo Books. ISBN 9789064037894

De Vries, A. (1994). De afstand tot de maan. NCA. ISBN 90-72386-04-3

Diderot, D. (1985) Paradox over de toneelspeler. It & Fbookshop. ISBN 9064031134

Griffiths T. R. / van Beek, T. Theater maken: complete handleiding voor spel en techniek. ISBN 9032802100 *

Groot, F. P. (2008). Groots acteren in 3 stappen. Living Productions.

Grotowski, J., Barba, E., & Eulen, A. (1986). Naar een sober theater. International Theatre Bookshop. ISBN9789064031403

Janssens, L. (2010). Spelen is de Kunst: handboek voor dramadocenten (3de ed.). Abc Uitgeverij. ISBN 9789064037535

Lewis, R. (2021). METHOD- or Madness?: The Highly Acclaimed Lectures on THE METHOD School of Acting (second printing ed.). Samuel French Inc.

Y. Oida en Marshall. Acteur op Drift - Int. It & Fbookshop *

Schra, E. (1995). Peter Brook en het eiland der verbeelding. Utrecht/Amsterdam. ISBN 9789064033278 *

Stanislavski, K. (2007). Lessen voor acteurs 1 / de voorbereiding (1ste ed.) Abc Uitgeverij. ISBN 9789064037108
Lessen voor acteurs 2: (1989) ISBN 90-6403-1908
Lessen voor acteurs 3, (1991) ISBN 90-6403-2149

Steenbeek, J. (2016). Dit is acteren: eenduidig handelen, spreken en verbeelden (1ste ed.). Adfo Books. ISBN 9789064038372

Strijards, F. (2014). Papieren lessen (1ste ed.). Incl. 2 dvd's. Abc Uitgeverij. ISBN 9789064038037

Weismann, R. De kunst en het bedriegen - *

Woodruff, P. (2010). The Necessity of Theater: The Art of Watching and Being Watched (1ste ed.). Oxford University Press. ISBN 9780195394801

Woudenberg, H. (1999). Vuur, Water, Lucht & Aarde: Handleiding Voor Acteren. It & Fbookshop. ISBN 9789064035098

Zonneveld, L. Doe maar gewoon / Niet gek genoeg: Speelstijlen en acteren. *

Over improvisatie

Bertsch, Y., & Filz, F. (2021). Verder Mag Alles: Een Handboek Voor Ensemble-improvisatie. Uitgeverij IT&FB.

Besseling, A. (1999). Theater vanuit het niets: alles over improvisatietheater. IT & FB. ISBN 9789064034916

Bours, J. & Houvast, M. (1998). Tranen in de regen: een buurt-theaterproject met ouders over hun kinderen. Stuttheater Utrecht

Elliott, H. R. (2021). The Motional Improvisation of Al Wunder (Routledge Advances in Theatre & Performance Studies) (1ste ed.). Routledge. ISBN 9781138194687

Feenstra, M. (2016). Zeg maar ja tegen theatersport en improvisatietheater (1ste ed. Adfo Books. ISBN 9789402151787

Impro: improvisatie en theater - Johnstone IT & FBookshop.

Jane, M. (2021). Creating Improvised Theatre. Taylor & Francis. ISBN 9780367707491

Over dramaturgie

Abate, D. (2020). La Poetica di Aristotele (Italian Edition). Independently published.

Ball, D., & Vrijman, P. (2007). Voorwaarts, achterwaarts. Adfo Books. ISBN 90-640-3686-1

Beukenkamp, G. (2009). De Verborgen Schrijver (1ste ed.). Adfo Books. ISBN 9789064036293

Boers, J. Handboek Community Drama.

Dieleman, C., Franzen, R., Zangl, V., & Danner, H. (2020). Inleiding in de dramaturgie. Amsterdam University Press. ISBN 9789463720816

Esslin, M. (1988). The Field Of Drama (New Edition-New ed). Bloomsbury. *

Fischer-Lichte, E. Semiotik des Theaters, band 1 *

Maanen, V. H. (2022). Kleine Theaturgie van de eenentwintigste eeuw. Int. Theatre & Film Books. ISBN 9789064039157

Ruven, P., & Batavier, M. (2008). Het Geheim Van Hollywood (1ste ed.). Theatrebookshop. ISBN 9789078835011

Twijnstra, R. (1991). Betekenis van drama: voorstellingsanalyse. Abc Uitgeverij. ISBN 9789064032325

Twijnstra e.a, Dramatiseren, van idee tot voorstelling (5e druk 2001) ISBN 90 6403 185-1

Veldman, J., & Veldman, J. (2009). De schrijfbibliotheek - De 36 dramatische situaties (1ste ed.). Atlas Contact. ISBN 9789045700731

Over geschiedenis

Abate, D. (2020). La Poetica di Aristotele (Italian Edition). Independently published.

Adler, S., & Paris, B. (2013). Stella Adler on America's Master Playwrights: Eugene O'Neill, Thornton Wilder, Clifford Odets, William Saroyan, Tennessee Williams, William Inge, Arthur Miller, Edward Albee (Illustrated ed.). Vintage. ISBN 9780679746997

Brockett, O., & Hildy, F. (2010). History of the Theatre (10th ed.). Pearson. ISBN 9781292025155
(Wordt gezien als 'de bijbel' van de internationale theatergeschiedenis. Er zijn nieuwe edities uitgebracht in bv. 2002 (9e) en 2007 (10e). De 9e editie is een heel stuk goedkooper. Oudere edities zijn ook nog steeds bruikbaar!)

Erenstein, R. L. (1985). De geschiedenis van de commedia dell'arte. International Theatre Bookshop. ISBN 9789064031212

Erenstein, R. (2004). Een theater-geschiedenis der Nederlanden (1ste ed.). Amsterdam University Press. ISBN 9789053561126

Hartnoll, P. (1998). Geschiedenis van het theater (1ste ed.). Adfo Books. ISBN 9789064031496

Hunningher, B. (2003). De opkomst van modern theater: van traditie tot experiment (1ste ed.). International Theatre. ISBN 9789064030345

Maanen, V. H. (2009). Het Nederlandse toneelbestel van 1945 tot 1995 (Dutch Edition). Amsterdam University Press. ISBN 978-9053562529

Schra, E., & Coppens, H. I. M. (2001). Kijk op theater. SLO specialisten in leerprocessen.

Van Schayk, M. (2001). Hallo Medemens!: de geschiedenis van Het Werkteater (1ste ed.). Theater Instituut Nederland. ISBN 9789058600813
Meer info: <http://www.werkteater.nl/>

Utrecht, L. (2011). Van hofballet tot postmoderne dans: De geschiedenis van het academische ballet en de moderne dans. (1ste ed.). Walburg Pers. ISBN 9789060119006

Oefenmateriaal

Birrell, T. A. (2008). Vantoen.nu - Shakespeare stuk voor stuk (90ste ed.). Spectrum. ISBN 9789031507382

De Bruijn, A., & Bergstra, M. (2016). Monologen, not by Shakespeare (1ste ed.). Adfo Books. ISBN 9789064038396

Deenik, K., Dieho, B., & Schra, E. (2013). Speloefeningen. Adfo Books. ISBN 9789064037894

Dros, R., & Van der Jagt, B. (2019). Groeipijn: korte teksten voor jongeren (1ste ed.). Abc Uitgeverij. ISBN 9789064038792

Geest, B. M. (2020). 250 energizers, warming-ups, dramaspelletjes en spel-oefeningen. Drama Nerds. ISBN 9789090342719
Te bestellen bij:
<https://www.dramanerds.nl/product/1937133/250-energizers-warming-ups-dramaspelletjes-en-speloefeningen>

Gerritsen, E. (2004). Is dat een kapstok?: scenes uit een gezin. Buitenkunst. ISBN 9789080104945

Oberman, H., & Klinkenberg, R. (2001).
Eerst u, dan ik: een collectie dialogen uit
toneel, film en ander materiaal / druk 1.
Adfo Books. ISBN 9789064035838

Oberman, H. & R, Klinkenberg (1987).
Nu ben ik alleen: 101 monologen uit de
toneelliteratuur, aangevuld met materiaal
over de schrijvers en de stukken. Abc
Uitgeverij. ISBN 9789064031762

Oprins, S., Baars, R., Van der Plas, A.,
Rozenboom, E., & Van der Plas, A. (2008).
Stukken zonder pauze. Adfo Books. ISBN
978-90-6403-7252

Oprins, S., Baars, R., & Meima, G. (2008).
80 x jong: stukken voor jongeren. Adfo
Books. ISBN 978-90-6403-732-0

Oprins, S., Baars, R., Van der Plas, A.,
Rozenboom, E., & Van der Plas, A. (2008).
60 x 65 + Stukken voor en door senioren.
Adfo Books.

Roep, N. (2000). Voortaan doen we niet
meer zo moeilijk. Buitenkunst.
ISBN 9789080104976

Rooyackers, B., Rooyackers, B., & Mende, L.
(2008). Honderd dialogen. De Boeck.
ISBN 9789076771366

Schrijver, J., Schrijver, J., Kemna, H., & Van
Wieringen, H. (2014). Monologisch. 30
monologen voor de performer van nu.
Oran Schrijver & Jigal Schrijver.
ISBN 9789082189704

Online en andere media

De Nieuwe Toneelbibliotheek:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Nvabibliotheek
<https://jos.redhead.nl/>

Theaterboekhandel:
www.theaterboekhandel.nl
*Online boekhandel ter vervanging van de
IT&FBookshop. Hier staan de meeste
beschikbare titels op het gebied van
Theater.*

Theaterauteurs:
[https://www.vvltheaterteksten.nl/site/
article/item/840](https://www.vvltheaterteksten.nl/site/article/item/840)

Platform Onafhankelijke Theaterauteurs
www.platformtheaterauteurs.nl

Theaterboek:
www.theaterboek.nl

Stichting Theater in Nederland (TiN):
www.tin.nl

Toneeluitgeverij Vink.nl:
www.toneeluitgeverijvink.nl

Stichting Bredero:
www.stichtingbredero.nl

Toneeluitgeverij Grosfeld:
www.toneeluitgeverijgrosfeld.nl

Boekwinkeltjes:
<https://www.boekwinkeltjes.nl/>
Grootste tweedehands boekensite

Theaterkrant Magazine
<https://www.theaterkrant.nl/magazine/>

Scènes.nu - Tijdschrift voor
theaterliefhebbers.
<https://www.scenes.nu/>

LKCA voor actuele artikelen
www.lkca.nl

Over vormgeving

Conrads, M., & Zwartjes, G. (2019).
Kostuumgids (1ste ed.). Van Duuren
Media. ISBN 9789051210897

C., & Kentgens, M. (1990). Handboek
Kostuumaccessoires (1ste ed.). Van
Duuren Media. ISBN 9789051211443

Davis, Stage design *

Loeff, C., & Westendorp, R. (1992).
Theaterkostuums: ontwerpen en realise-
ren van kostuums in de praktijk van
toneel, ballet en opera. Cantecler bv.
ISBN 9789021309682

Malloy, K. (2014). The Art of Theatrical
Design. Taylor & Francis.
ISBN 9781138021501

Ruijter, D. E. (2009). Monografieën over vormgeving - De vormgeving van theater: decorontwerpen lichtontwerpen geluidsontwerpen kostuumontwerpen theaterarchitectuur theateraffiches (1ste ed.). Zoo Producties. ISBN 9789074009348

Shelley, S. L. (2014). A Practical Guide to Stage Lighting (3rd New edition). Taylor & Francis. ISBN 9780415812009

Kunst actueel

Baricco, A. (2011). De barbaren. De Bezige Bij. ISBN 9789023453987
In De barbaren behandelt Alessandro Baricco een fenomeen dat ons allen aangaat: de geleidelijke teloorgang van ons cultuurbesef.

Baricco, A. (2020). The Game. Van Haren Publishing. [e-book] ISBN 9781952119125
Fourteen years after the publication of his cult classic I Barbari, Baricco returns in The Game to the topic of change, in a journey that maps out the transformations that the digital revolution has wrought upon the landscape of human experience.

Ed. Sarah Bay-Cheng, Chiel Kattenbelt, Andy Levender, Robin Nelson 2006 - Mapping Intermediality in Performance *

Biesta, G. (2021). ArtEZ Academia 15 - Door kunst onderwezen willen worden (2de ed.). Amsterdam University Press. ISBN 978-94-91444-38-8

Chapple, F en Kattenbelt, C. (2006) Intermediality in Theatre and Performance.

Harpin, A., & Nicholson, H. (2016). Performance and Participation. Palgrave Macmillan. ISBN 9781137393166

Naast deze literatuur is er binnen de opleiding ruimte voor inspiratiebronnen uit andere kunstdisciplines.

Bijlage 6

Format evaluatieformulier competenties¹

Naam docent(en)/begeleider(s):

Naam cursist:

Fase opleiding:

Project/vak:

Deze competenties komen goed uit de verf:

Competentie:

Toelichting:

Competentie:

Toelichting:

Deze competenties komen minder/niet goed uit de verf:

Competentie:

Toelichting:

Competentie:

Toelichting:

Eindbeoordeling:

¹ Voor het invullen van dit document maken we gebruik van de competenties zoals beschreven op pagina 14 t/m 18 van het raamleerplan. Dit format is niet dwingend en kan door elke opleiding worden aangepast.

Bijlage 7

Klachtenregeling

Eindbeoordeling (en toetsen)

Klachten

Algemeen

Het uitgangspunt is dat culturele instellingen waar kaderopleidingen worden georganiseerd zelf garant staan voor de veiligheid van cursisten. Dat houdt in dat alle vormen van grensoverschrijdend gedrag niet worden getolereerd en dat er een goed toegankelijk aanspreekpunt is waar negatieve ervaringen vertrouwelijk kunnen worden gemeld en besproken.

Indien de kwaliteitsstandaarden, zoals in dit raamleerplan beschreven, niet bereikt worden en er sprake is van structureel en ernstig falen of een conflict ontstaat, dan verklaart LKCA zich ontvankelijk voor schriftelijke klachten ingediend door kandidaten en/of docenten over:

1. de gang van zaken tijdens de eindbeoordeling of een daaraan voorafgaande toets;
2. het functioneren van bij de beoordeling betrokken functionarissen;
3. de werkwijze van de toets- en/of beoordelingsorganisatie;
4. de beoordelingslocatie en/of faciliteiten.

Nota bene: ontvankelijkheid bij LKCA treedt pas in werking nadat er binnen de opleiding hoor en wederhoor is toegepast en er serieus is gepoogd ontstane knelpunten zelf op te lossen met wederzijdse instemming.

Indienen van klachten

Klachten worden uitsluitend schriftelijk verzonden² (of per e-mail aan: info@lkca.nl) ter attentie van de leidinggevende Cultuurparticipatie.

Om voor behandeling in aanmerking te komen bevat de klacht ten minste:

1. naam, adres, e-mailadres en telefoonnummer van de indiener van de klacht;
2. plaats en datum waarop de beoordeling is afgenomen en waarop de klacht betrekking heeft;
3. relevante informatie over de klacht (feiten, omstandigheden of gebeurtenissen met betrekking tot het ontstaan van de klacht, eventuele correspondentie over de klacht en/of naam van de functionaris waarop de klacht betrekking heeft);
4. korte beschrijving van de acties die zijn gedaan om het knelpunt eerst intern op te lossen (zie hierboven het Nota bene)
5. eventuele verdere relevante informatie.
6. een klachtbeschrijving op basis van voornoemde punten bestaat uit maximaal 500 woorden.

² Raadpleeg de website van LKCA (www.lkca.nl) voor het actuele postadres (of e-mailadres) en de leidinggevende Cultuurparticipatie.

Klachtenafhandeling

- De indiener van een klacht krijgt binnen vier werkweken na indiening een ontvangstbericht en ontvankelijkheidsverklaring.
- Indien de klacht voor LKCA ontvankelijk is, geschiedt de klachtafhandeling verder onder verantwoordelijkheid van LKCA.
- LKCA garandeert dat ingediende klachten te allen tijde vertrouwelijk worden behandeld.
- Indiener van een klacht ontvangen schriftelijk bericht over de afhandeling van de klacht.
- Dit schriftelijke oordeel zal altijd gecommuniceerd worden met de indiener van de klacht, met de betrokken functionaris(sen) en met de betrokken organisatie.

Bijlage 8

Basis voor opleidingswerkplan en cursus- of lessenplan

Opleidingswerkplan

Het opleidingswerkplan is het werkdocument waarin de inrichting van de betreffende Theaterregie-opleiding op instellings- of organisatieniveau is uitgewerkt. Dit plan is gerelateerd aan de richtlijnen en aanbevelingen van het landelijke Raamleerplan kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst en bevat minimaal de volgende onderdelen:

1. Algemene beschrijving van het doel, de uitgangspunten en de plaats van de betreffende lokale of regionale Theaterregie-opleiding.
2. Beschrijving van de inhoudelijke aspecten van de Theaterregie-opleiding:
 - algemene omschrijving van leerdoelen, leerinhoud en leeractiviteiten;
 - indeling van het opleidingsprogramma in fasen en leerjaren (functioneel in het kader van leerroutes die leiden tot een bepaald niveau);
 - omschrijving van eindtermen per fase (verwezen kan worden naar de competentiebeschrijvingen Raamleerplan kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst);
 - didactische leer- en werkvormen, onderwijskundige toepassingen;
3. Systeem voor toetsing en rapportage betreffende:
 - toetsing aan de hand van de competentiebeschrijvingen, gericht op het voldoen aan de richtlijnen van een leerfase en het vaststellen van ontwikkelbaarheid naar het eindniveau van een volgende fase;
 - inhoud en opzet van periodieke (schriftelijke) terugkoppeling aan cursisten;
 - cursisten-volgsysteem, gericht op optimale begeleiding van de leerroute per cursist en op interne kwaliteits- en rendementsbewaking van de leerprocessen.
4. Beschrijving van de organisatorische aspecten van de theaterregie-opleiding.
 - Vastlegging van functies, taken en verantwoordelijkheden van:
 - docenten, ook onderling;
 - leidinggevenden (directeur, stafdocent, coördinator).
 - Beschrijving van de interne overlegsituaties/relaties:
 - cursisten - leiding - docenten
 - Planning en beheer van mogelijkheden voor onderwijsmiddelen.
 - Planning van leslocaties, lestijden en de gehanteerde lesvormen zoals individuele les, groepsles en eventuele mogelijkheden voor differentiatie.
 - Planning en organisatie van de eindbeoordeling volgens de richtlijnen van het Raamleerplan.

Cursus- of lessenplan

In het cursus- of lessenplan wordt concreet en praktisch uitgewerkt wat de cursist krijgt aangeboden. Het beschrijft de specifieke leerinhoud en leerweg gericht op de te bereiken competentiebeschrijvingen per leerfase.

Het cursus- of lessenplan is gebaseerd op de afspraken zoals vastgelegd in het opleidingswerkplan en bevat minimaal de volgende onderdelen:

- beginsituatie vanuit de leerling;
- methodisch-didactische planning van de leerinhoud/leeractiviteiten en de fasering daarvan;
- uitwerking van de onderwijskundige samenhang van leeractiviteiten zoals beschreven in het opleidingswerkplan (soorten lessen e.d.);
- specifieke leermiddelen ten behoeve van de cursus;
- eventueel specifieke eindtermen per leerfase.

Bijlage 9

Opzet jaarlijkse intervisiebijeenkomst

In principe is er regelmatig een intervisiebijeenkomst van alle theaterregieopleidingen, te organiseren door LKCA in samenwerking met de betreffende opleidingen.

Het doel van deze bijeenkomsten is:

- uitwisselen van de stand van zaken;
- bespreken van inhoudelijke en organisatorische trends en ontwikkelingen;
- elkaar inspireren met ideeën en werkwijzen;
- bespreken van eventuele gewenste aanpassingen in het landelijke raamleerplan;
- promotie van de theaterregieopleidingen;
- inventariseren van de behoefte aan ondersteuning door LKCA.

De agenda voor de bijeenkomst wordt gezamenlijk vastgesteld via een agenda-commissie van de betreffende opleidingen in samenwerking met LKCA.

Colofon

Raamleerplan kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst

Projectcoördinator

Jan van den Eijnden (LKCA)

Met medewerking van

Nina Klinkhamer (Huis van Puck,
Arnhem), Ben Smit (Vrijdag,
Groningen),
Luuk Eisema (Keunstwurk,
Leeuwarden)

Eindredactie

Soplutekst

Illustraties

©Huis van Puck | Nina Klinkhamer
(omslag en pag. 21), ©Keunstwurk
| Luuk Eisema (pag. 7 en 12),
©Keunstwurk | Lucas Kemper
(pag. 27) en ©Kultuurloket |
Vrijdag (pag. 34 en 41)

Vormgeving

Taluut, Utrecht

Drukwerk

LibertasPascal, Utrecht

Uitgever

LKCA
Lange Viestraat 365
Postbus 452
3500 AL Utrecht
030 711 51 00
info@lkca.nl
www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen een goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl.

Gebruiksrecht

Tenzij anders schriftelijk overeengekomen, geeft LKCA jou als lezer/gebruiker het gebruiksrecht ten aanzien van dit raamleerplan, inclusief bijlagen. Dit gebruiksrecht geldt uitsluitend voor gebruik door jou zelf; overdracht van het gebruiksrecht aan derden is uitgesloten. Het is niet toegestaan om inhoudelijk, tekstueel of anderszins wijzigingen aan te brengen in deze publicatie. Het gebruiksrecht voorziet niet in gebruik ten behoeve van commerciële doeleinden. De overdracht van de rechten van intellectueel eigendom, waaronder het auteursrecht, zijn bij het gebruiksrecht niet inbegrepen.

ISBN: 978-90-6997-170-4

©LKCA Utrecht, maart 2023

Het Raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst bevat kaders voor de inhoudelijke inrichting van de kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst. Het document is bedoeld voor mensen die de opleiding ontwikkelen, doceren en/of organiseren. Het bevat waardevolle informatie voor de docenten, coördinatoren of organisatoren die bij deze opleiding betrokken zijn en voor degenen die eraan deelnemen.

LKCA (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst) zet zich in om de aandacht voor cultuureducatie, cultuurparticipatie en de toegankelijkheid van cultuur te vergroten. Cultuur is van en voor ons allemaal. We zetten ons als landelijke kennispartner in om culturele en creatieve ontwikkeling voor iedereen mogelijk te maken.

KEUNSTWURK